اخبار کوتاه

قیمت مرغ به ۲۲ هزار تومان رسید

نایب رئیس کلون سراسری مرغداران گوشتی کشور از افزایش ۱۵۰۰ تومانی قیمت هر کیلوگرم مرغ گرم خبر داد و گفت: قیمت مرغ در بازار به کیلویی ۲۲ هزار تومان رسیده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، حبیب اسدالله نـژاد از افزایش ۱۵۰۰ تومانی قیمت هر کیلوگرم مرغ گرم خبر داد و گفت: قیمت مرغ در بازار به کیلویی ۲۲ هزار تومان رسیده است. وی اضافه کرد: قیمت هر کیلوگرم مرغ زنده نیز با ۱،۰۰۰ هزار تومان افزایش نسبت به هفته قبل به ۱۶ تا ۱۶ هزار و ۵۰۰ تومان رسیده است.

اسدالله نژاد با اشاره به افزایش نرخ مصوب مؤلفه های تولید، گفت: قیمت تمام شده هر کیلوگرم مرغ زنده با نرخ های جدید مؤلفه ها، ۱۷ هزار و ۵۰۰ تومان است.

این فعال بخش خصوصی اظهار امیدواری کرد: دستگاه های مربوطه و ستاد تنظیم بازار درباره نرخ مصوب مرغ نیز تجدیدنظر و آن را اصلاح کنند.

عراق پروازهای خود با ایران را از سر گرفت

شرکت خطوط هوایی عراق اعلام کرد که این کشور از دیروز پروازهای خود با ایران را از سرمی گیرد

به گزارش پیام آشنا، عراق از دیروز پروازهای خود به ایران را از سر می گیرد.
شرکت خطوط هوایی عراق اعلام کرد که دیروز ۴ پرواز میان نجف-تهران و مشهد به صورت رفت و برگشت انجام می شود.
وزارت حمل و نقل عراق پیش از این اعلام کرده بود که عراق به منظور مقابله با انتشار ویروس کرونا، پروازهای خود به ایران، انگلیس، آفریقای جنوبی، استرالیا، دانمارک، هلند، بلژیک و ژاپن را متوقف کرده است.

لغو تدریجی تحریم‌های ایران به نفع قیمت نفت خواهد بود

بانک آمریکایی گلدمن ساکس اعلام کرد برنامه های دولت جدید آمریکا برای هزینه مالی گسترده و قویت اندک برای لغو تحریم‌های ایران از قیمت‌های نفت و گاز پشتیبانی خواهد کرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، تحلیلگران گلدمن ساکس در یادداشتی اعلام کردند: برآورد ما این است که اقدامات محرک مالی دو تریلیون دلاری در طول سالهای ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ تقاضای آمریکا را به میزان ۳۰۰ هزار بشکه در روز تقویت خواهد کرد.
جوبایدن، رئیس جمهور آمریکا بسته محرک مالی ۱.۹ تریلیون دلاری را برای تحرک بخشیدن به اقتصاد و تسریع توزیع واکسن کووید ۱۹ به منظور مهار این بیماری پیشنهاد کرده است.
بازارهای نفت از اواخر سال ۲۰۲۰ با آغاز واکسیناسیون جهانی و امیدواری سرمایه گذاران به عادی شدن مصرف سوخت در آینده نزدیک، روند صعودی پیدا کردند. اقدامات محرک مالی بیشتر با کمک به رونق پیدا کردن تقاضا، اجازه می دهد روند صعودی قیمتها حفظ شود. از سوی دیگر رشـد عرضه تولیدکنندگان شیل به دلیل تمرکز آنها روی بهبود وضعیت مالی، محدود شده و همزمان عربستان سعودی متعهد شده است تولید نفتش را در دو ماه آینده به میزان چشمگیری کاهش دهد تا به متعادل شدن دوباره بازار کمک کند. قیمتهای نفت روز جمعه به دلیل نگرانیهاز محدودیتهای جدید کرونایی در چین که تقاضا برای سوخت در بزرگترین واردکننده نفت جهان را ضعیف خواهد کرد، کاهش پیدا کردند.

لغو رجیستری ۳۴۰۰ دستگاه موبایل

سخنگوی انجمن واردکنندگان موبایل، تبلت و لوازم جانبی از لغو رجیستری ۳۴۰۰ دستگاه تلفن همراه خبر داد و گفت: این موبایل‌ها از طریق سوء استفاده تجاری از رویه مسافری به کشور وارد شده بود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، از ۱۲ مهرماه انجام رجیستری گوشی باید در مبادی ورودی و به صورت حضوری انجام می‌شـد که باعث کاهش چشمگیر واردات مسافری آیفون شد، اما تشکیل صف‌های طولانی و معطلی فراوان موجب اعتراضات زیادی از سوی مسافران شد و گمرک ایران نیز به دلیل ازدحام جمعیت با مشکلاتی در این رابطه مواجه شد که در مجموع در شرایط کرونایی موجود امکان رعایت کامل پروتکل های بهداشتی فراهم نبوده و عاملی برای شیوع بیماری کووید-۱۹ شده بود، بنابراین از اول دی‌ماه رجیستری به صورت غیرحضوری انجام شد که بر این اساس ثبت اطلاعات و مشخصات گوشی تلفن همراه در بدو ورود انجام می‌شد.
اما طبق اعلام انجمن واردکنندگان موبایل، خلأهای قانونی در شـیوه جدید رجیسـتر موبایل مسافری، راه قاچاقچیان را هموار کرد و چند روز بعد از غیرحضوری شدن رجیستری، خرید و فروش پاسپورت به قدری زیاد شده که قیمت آن از پنج میلیون به دو میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و در نهایت در شب گذشته به ۲۰۰ هزار تومان رسید.
در نهایت مهرداد جمال اورنقی، معاون فنی و امور گمرکی گمرک ایران، نیز اذعان کرد که در جریان ورود گوشی های همراه مسافر و رجیستری غیرحضوری که از ابتدای دی ماه اجرایی شد، رصد ورود گوشی های همراه مسافران ایرانی، اتباع و همچنین از طریق پست بعضا با تشخیص گمرک ایران در رابطه با جریان تجاری آن همراه بوده است. بنابراین مقرر شد گوشی های اتباع خارجی تا یک ماه از تاریخ ورود آنها رجیسـتر نشود و معافیت و ارز ۴۲۰۰ تومانی گوشی های پستی نیز حذف شد.

اخبار بورس

رشد ۳۸ هزار واحدی شاخص بورس در نخستین روز هفته

شـاخص کل در بازار بورس دیروز ۳۸ هزار و ۹۲ واحد رشـد داشت که در نهایت این شاخص به عدد یک میلیون و ۲۳۲ هزار واحد رسید.

به گزارش پیام آشنا: براسـاس معاملات دیروز بیش از پنج میلیارد و ۶۱۱ میلیون سـهم، حق تقدم و اوراق بهادار به ارزش ۷۱ هزار و ۴۳۴ میلیارد ریال داد و ستد شد.
همچنین شاخص کل (هم‌وزن) با عفت هزار و ۲۵۲ واحد افزایش به ۴۴۰ هزار و ۳۸۳ واحد و شاخص قیمت (هم وزن) با چهار هزار و ۷۴۳ واحد رشد به ۲۸۸ هزار و ۲۱ واحد رسیدند.
شاخص بازار اول ۳۴ هزار و ۵۴۹ واحد و شاخص بازار دوم ۵۴ هزار و ۷۳۵ واحد افزایش داشتند.
علاوه بر این در بین تمامی نمادها، نماد گسـترش نفت و گاز پارسیان (پارسان) با سـه هزار و ۱۵۷ واحد، فولاد مبارکه اصفهان (فولاد) با دو هزار و ۷۸۵ واحد، ملی صنایع مـس ایران (فملی) با دو هزار و ۵۶۵ واحد، شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی (نشـتا) با دو هزار و ۳۱ واحد، معدنی و صنعتی گل گهر (کگل) با یک هزار و ۵۱۵ واحد، معدنی و صنعتی چادرملو (کچاد) با یک هزار و ۳۱۱ واحد و نفت و گاز پتروشـیمی تامین (تاپیکو) با یک هزار و ۱۲۷ واحد بیشـترین تاثیر مثبت را بر شاخص کل داشتند.
برپایه این گزارش دیروز نماد گروه مدیریت سرمایه گذاری امید (وامید) با ۳۷۹ واحد گروه سرمایه گذاری توسـعه صنعتی ایران (توصما) با ۲۷۸ واحد، بیمه آسـیا (آسیا) با ۱۸۸ واحد، به پرداخت ملت (پرداخت) با ۱۱۱ واحد، پرداخت الکترونیک سامان کیش (سپ) با ۶۰ واحد کلما (پاما) با ۵۷ واحد، معدنی دماوند (کدما) با ۴۸ واحد، کارخانجات تولیدی شیشه رازی (کرازی) با ۴۰ واحد و سیمان فارس (سفار) با ۴۰ واحد و نورد و قطعات فولادی (فنورد) هم با ۳۹ واحد تاثیر منفی بر شاخص گذاشتند.
پاما (کدما)، بهسـاز کاشـانه تهران (تبهسـاز)، لیزینگ پارسـیان (ولیپارس)، توسـعه و عمران امید (تامید)، تامین سرمایه امین (امین)، سرمایه گذاری سیمان تامین (سیتا) و بیمه آسیا (آسیا) در گروه نمادهای پربیننده قرار گرفتند.
گروه شـیمیایی هم در معاملات دیروز صدرنشین برترین گروه‌های صنعت شد و در این گروه ۱۷۱ میلیون و ۱۰۵ هزار برگه سـهم به ارزش پنج هزار و ۵۹۴ میلیارد ریال داد و ستد شد.

همتی:

شرایط کشور به هیچ وجه به وضعیت بی‌ثبات قبل بازنمی گردد

رئیس کل بانک مرکزی در یادداشتی تاکید کرد که در حوزه سیاست گذاری پولی و تأمین مالی کسری بودجه، شرایط امروز کشورمان به هیچ وجـه به وضعیت قبلی باز نمی گردد و مجموع شرایط نیز همین را نشان می‌دهد.

به گزارش پیام آشنا، عبدالناصر همتی در یادداشـت جدیدی در فضای مجازی نوشت: هـمه شـنبه شب گذشته، به دعوت شبکه افق، در برنامه عیار، لعـادی از تلاش‌های مجموعه حاکمیت و بویژه بانک مرکزی در خنثی سازی تحریمهـای آمریکا و اقدامات بانک مرکزی در جلوگیری از فروپاشی اقتصادی را تشریح کردم. بحث اصلی این بود که در صورت نبود سیاست گذاری‌هـای مقاومتی و اقدامات بانک مرکزی، برای کنترل تراکنش‌هـای ریالی و پایه پولی و صیانت از ذخایـر ارزی و تأمین مالی واردات کالاهـای اساسـی و دارو، افزایش پایه پولی و نقدینگی و ارزان فروشی ارز می‌توانست کشور را در موقعیتی قرار بدهد که مطابق پیش بینی بسیاری از تحلیل گران با تورم افسارگسیخته و نرخ ارز غیر معقول بالایی روبرو شود.
به دلیل سیاست‌ها و برنامه‌های انجام شده و در حال انجام و ابزارهای طراحی شـده و در حال اسـتفاده، بویژه در حوزه سیاست گذاری پولی و تأمین مالی کسـری بودجه، شـرایط امروز کشـورمان به هیچ وجه به وضعیت قبلی باز نمی‌گردد و مجموع شرایط نیز همین را نشان می‌دهد.
بانک مرکزی و در کل مجموعه نظام بدرستی از بحران تحریم‌ها به عنوان فرصتی برای بسیاری از سیاست‌ها اسـتفاده کرد و این اصلاحات را ادامه خواهد داد. تجربیات گران‌سـنگ خنثی سـازی تحریم و اصلاح روندهـا، چه در بانک مرکزی و وزارت نفـت و چه در بین مجموعه فعالین اقتصادی بخش خصوصی، بسترو شرایط متفاوتی را برای تجارت خارجی و نیز رشد تولید ملی، حتی با تداوم آن تحریمها فراهم ساخته اسـت. روند فزاینده صادرات نفت و فرآورده و صادرات غیرنفتی در ماههای اخیر مؤید این نکته است. هرچند، شک ندارم تحریم‌های آمریکا نیز نمی‌تواند روند قبل را طی کند.

با اعلام اتاق اصناف ایران:

برگزاری نمایشگاه‌های عمومی عرضه کالاممنوع!

اتاق اصناف ایران در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که برگزاری نمایشگاه‌های عمومی عرضه یا همراه بافروش، ممنوع است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از اتاق اصناف ایران، با پیگیری‌های این اتاق و مصوبات ستاد ملـی کرونا، مطابق مفـاد صریح طرح جامع هوشـمند محدودیت‌ها کـه در ۲۸ آبان ماه اعلام شده است. برگزاری هرگونه نمایشگاه در شهرهایی با سـه وضعیت قرمز، نارنجی و زرد به دلیل پیشگیری از انتشار ویروس کووید ۱۹ و لزوم حفظ سلامت آحاد جامعه ممنوع است.
به استناد نامه ابلاغ شده در ۱۸ آذرماه رئیس کمیتـه امنیتی، اجتماعی و انتظامی سـتاد ملـی مدیریت بیماری کرونا فقـط برگزاری نمایشـگاه‌های تخصصـی با رعایـت کامل دستورالعمل‌های بهداشـتی در شهرهایی با وضعیت نارنجی و زرد و با اخذ مجوزهای لازم از مبادی ذیربط بدون مراجعه مجاز است.
براسـاس این ابلاغیه، بازدید عمومی مجاز نیست وفقط متخصصان می توانند در این نمایشگاه‌ها حضور پیدا کنند.

بیات ضمن عذرخواهی از البرزی ها:

خاموشی معابر با هدف مدیریت مصرف است

مدیرعامل شـرکت توزیع بـرق البرز در خصوص گلایه شـهروندان از خامـوشی شبانه معابر کرج، با اشاره به کمبود برق و گاز، گفت: خیابان‌ها برق نداشته باشند بهتر از این است که شاهد خاموشی در خانه‌ها باشیم

به گزارش پیام آشنا، بهنام بیات با اشاره به گلایه شـهروندان در خصوص خاموشی چراغ‌های معابر در شب، اظهار کرد: ضمن عذرخواهی از شهروندان باید بگویم برای کاهش میزان برق مصرفی استان و با هدف مدیریت مصرف، چراغ‌های نداریم جز اینکه چراغ‌های برخی از معابر اصلی را در ساعات شب خاموش کنیم. به گزارش ایسنا، وی ادامه داد: این کار باعث می‌شود بخشی از مشکلات کمبود گاز و برق در استان کاهش یابد. این مسئول با اشاره به اینکه طبق آمار، مصرف گاز مردم در زمسـتان امسال در مقایسه با سال‌های قبل ۱۵ درصد افزایش داشته، توضیح داد: از آنجایی که مردم نگران شیوع کرونا هستند، اغلب هم پنجره را باز می‌گذارند و هم شعله بخاری خانه را زیاد می‌کنند که این امر باعث افزایش مصرف گاز شده است.
مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق البرز گفت: جلسـات مکرری برای رفع مشکل کمبود برق و گاز برگزار شده و امیدواریم به زودی مسائل پیش آمده مرتفع شود.
بیات اضافه کـرد: خیابان‌های اصلی برق نداشـته باشند بهتر از این است که شاهد خاموشی در خانه‌ها باشیم البته برای حفظ سلامت و امنیت مردم سعی داریم روشنایی معابر فرعی خاموش نشود.

براساس ارزیابی کیفی خودروهای سواری تولیدی آذرماه

وانت بالاتر از ۳ ستاره کیفی نداریم

آخریـن ارزیابی صورت گرفته از سـوی شـرکت بازرسـی کیفیت و اسـتاندارد ایـران (ISQI) از وضعیت کیفیت گروه وانت‌های تولیدی داخل در آذرماه سـال جاری نشان می‌دهد، علاوه‌براینکه وانت‌ها (این نوع خودروها با تیراژ تولید بالا) نه‌تنها کیفیتی بالاتر از سـه ستاره ندارند، بلکه دو مدل آن‌ها در پایین‌ترین سـطح کیفیت تولیدمی‌شوند.

به گزارش پیام آشنا، بر اساس ارزیابی وضعیت کیفیت خودروهای وانت تولیدی در آذرماه ۱۳۹۹، در سـطح قیمتی یک وانت نیو پیکاپ فوتون دیزلی سـه ستاره کیفی از پنج ستاره را کسب کرده است.
در گروه قیمتی دو نیـز وانت کارا ۲۰۰۰ تک‌کابیـن تیپ ۳ و وانـت کارا دوکابین تیپ ۳، وانت نیسان ریچ و وانت سایپا ۱۵۱ موفق به کسب دو ستاره از پنج ستاره کیفی در این ارزیابی شده است.
همچنان پایین‌ترین سطح کیفی در تولید وانت‌ها متعلق به وانت نیسان (تکـسوز و دوگانه سوز) در سطح قیمتی دو است که تنها یک ستاره از پنج ستاره کیفی را کسب می‌کنند.
وضعیت کیفیت وانت‌ها مدت‌هاست که در همین سطح مانده و دیگر وانتی بالاتر از سـه سـتاره کیفی تولید نمی‌شود؛ این در حالی اسـت که همسو با ثابت ماندن سطح کیفیت وانت‌ها، آمار تولید وانت‌ها در ماههای متوالی، در صدر جدول آمار تولید انواع خودروها قرار داشته و تیراژ بالای تولید را به خود اختصاص داده است.
نیز توانسته‌اند سه ستاره کیفی را به خود اختصاص دهند.
در همین سطح قیمتی وانت آریسان نیز

کوچ کارگران مهاجر، معضل جدید بازار مسکن!

بخش ساخت و سـاز فقط همین را کم داشت که با کاهش نیروی انسانی مواجه شود تا معجون تلفیق شده از افت قدرت خرید متقاضیان، افزایش قیمت مصالح و رکود معاملاتی کامل شود به هر ترتیب سازندگان می گویند که با رشد قیمت ارز، بسیاری از کارگران مهاجر که عموما افغان بودند، ایـران را ترک کرده‌اند و به همین خاطر دسـتمزدها تا ۱۲۰ درصد بالا رفته است.

به گزارش پیام آشـنا به نقل از ایسنا، بازار مسـکن به دلیل رشد بیش از ۳۰۰ درصدی قیمتها که طی سه سال گذشته اتفاق افتاده در رکود مطلق قرار دارد و این در حالی است که افزایش هزینه های تولید مسکن و نوسان قیمت مصالح ساختمانی به معضلی برای ساخت و ساز تبدیل شده اسـت. در این زمینه بارها جلساتی بین نماینـدگان مجلس و وزیـر صمت یکی چاره اندیشی برگزار شده اما ظاهرا نتیجه نداده است. قرار است رزم حسینی باز هم برای توضیح درباره رشـد قیمت مصالح ساختمانی به کمیسیون عمران برود. این خبر را محمدرضا رضایی کوچی ـ رئیس کمیسـیون عمران ـ مجلس اعلام کرده است.
با اینکه قیمت سیمان درب کارخانه حدود ۱۸ تا ۲۰ هزار تومان فروخته می شـود، در فرآینـد عرضه ۲۷ تـا ۳۰ هزار تومان می شـود. نمایندگان مجلس می گویند برخی مصالح سـاختمانی تا به دسـت مصرف کننده برسد مشمول ۱۰۰ درصد افزایش قیمت می شود؛ سودی که همه اش به جیب واسـطه ها می رود. مکانیزم عرضه مصالح در بورس هم چندان کارآمد نیست. در بورس باید قیمت تمام شده برای بخش مصرفی کاهش یابد و دست واسطه ها کوتاه شـود اما در مقام عمل این اتفاق نیفتاده است.
بخش ساخت و ساز با مشکلات دیگری هم دست و پنجه نرم می کند؛ از کاهش شدید توان خرید متقاضیـان گرفته تا کمبود نیروی انسـانی. سازندگان بیان می کنند که بعد از رشد نرخ ارز، بسیاری از کارگران مهاجر افغان ایران را ترک کرده اند و بخش ساختمان با کمبود نیروی انسانی مواجه شده و در نتیجه دسـتمزدها بالا رفته است.
فرشید پورحاجت ـ دبیر کانون انبوه سازان ـ می گوید: بعد از رشـد نـرخ ارز و کوچ اتباع خارجی، دسـتمزدها در بخش ساخت و ساز تا ۱۲۰ درصد رشد نشان می دهد. دسـتمزد کارگر در شهرسـتانها که تا یک سال قبل ۶۰ تا ۸۰ هزار تومان بود به ۱۵۰ هزار تومان رسـیده و نرخ دستمزد اسکلت کارها که قبلا متـری ۸۰ هزار تومان بود حالا متری ۱۸۰ تا ۲۰۰ هزار تومان شده است.
فروش نرفتن آپارتمانهای نوساز که از رکود بازار مسکن نشـأت می گیرد نیز تزریق نقدینگی به حوزه سـاخت و ساز را دچار مشکل کرده است. البته بررسی ها نشان می دهد که ساخت و ساز در شهرسـتانها هنوز از رمق نیفتـاده اما در تهران کمتر پروژه مسکونی دیده می شـود. افزایش شدید قیمت زمین در تهران از عوامل رکود ساختمانی است. مطابق اعلام مرکز آمار از تابستان ۱۳۹۹ قیمت هر متر زمین کلنگی در تهـران ۳۴ میلیون و ۷۹۳ هزار تومان بوده که نسـبت به بهار امسال ۳۶ درصد و در مقایسـه با تابستان سال گذشـته ۸۶ درصد رشد نشان می دهد.
روند رو به رشد قیمت مصالح ساختمانی در شرایطی گلوی بازار مسکن را می فشارد که این بازار در کما قرار دارد. آذرماه امسال فقط ۲۵۰۰ فقره خرید و فروش مسـکن در تهران به ثبت رسـید که در مقایسه با تعداد واحدهای مسکونی تقریبا صفر شده و نسـبت به میانگین ۱۰ تا ۱۵ هزار فقره خرید و فروش معمول به حدود یک پنجم رسیده است. بررسیهای غیررسـمی حاکی از آن اسـت که در دی ماه تعداد معاملات در پایتخت تقریبا بـه اندازه آذرماه بوده و خریداران واقعی کمـاکان در انتظار افت بیشتر قیمتها هستند. این در حالی اسـت کـه از نیمـه آبان ماه به بعـد قیمتهای پیشنهادی تا ۲۲ درصد و نرخ قطعی ۱.۱ درصد کاهش پیدا کرد.

یادداشت

پایداری شبکه و ارزآوری با ذخیره‌سازی گاز

رشد تقاضا در بخش خانگی در ماهای سرد به‌صورت فصلی بوده و قریب به ۷۰ درصد از این تقاضا در طی ۸ ماه گرم سـال از بین خواهد رفت. جهت پوشش تقاضا مقطعی چند راهکار عمده قابل تصور است. یکی از این راهکارها ذخیرهسـازی زیرزمینی گاز به‌صورت پراکنده است که می‌تواند از استفاده سوخت سنگین در صنایع و نیروگاهها جلوگیری کند.
همگام با توسعه اقتصاد و گسـترش صنعت، استفاده بی‌رویه از انرژی فسـیلی فـزوده یافته و پدیده آلودگی محیطزیسـت شکل گرفتهاسـت؛ این مهم به‌تدریج به معضل بشر در اواخر قرن بیسـتم و ابتدای هزاره جدید تبدیل شد. سیاسـت‌گذاران جهانی به دنبال روش‌هایی بودند که در عین حفظ روند توسـعه اقتصادهای ملی، از عمق فاجعه زیسـت‌محیطی که گرمه زمین با آن روبرو بود، بکاهند.
در این میان، استفاده از گاز طبیعی به دلیل کربن کمتر و درنتیجه آلودگی کمتری که به دنبال دارد، یکی از بهترین گزینه‌ها برای تداوم روند توسـعه و همزمان حفظ محیط‌زیسـت تشخیص داده شد. بدون شک اهمیت گاز طبیعی و نقـش آن را در تأمین نیازهای انرژی جهان طی سـال‌های آتی نمی‌توان نادیده گرفت.
میزان ذخایر گازی جهان در سـال ۲۰۱۹ بیش از ۱۹۸ تریلیون مترمکعب بوده که منطقه غرب آسـیا با مالکیت ۳۸ درصدی خود عمده این انرژی را در اختیار دارد.
از حیث منابع در اختیار کشورها، روسیه، ایران، قطر و ترکمنستان به ترتیب رتبه‌های اول تا چهارم موجودی ذخایر دنیا را دارند و این چهار کشور با مالکیت ۱۱۴ تریلیون مترمکعب خود ۵۷.۴ درصد منابع را مالک هسـتند.
ایران بیش از ۹۰ درصد از گاز تولیدی را جهت مصرف داخلی عرضه می‌کند و مصرف گاز در داخل کشور شامل مصارف خانگی و تجاری، نیروگاهها، صنایع و پتروشیمی‌ها اسـت. طی سـنوات اخیر با توسعه شبکه گازرسانی خانگی و افزایش تقاضای برق که منجر به مصرف بیشتر سوخت شده، سهم قابل توجهی از تولید گاز مصرفی، به این دو بخش اختصاص یافته‌اسـت. در نخسـتین روزهای زمسـتان سـال ۹۹ مصرف گاز در بخش خانگی از ۶۰۰ میلیون مترمکعب فراتر رفت و با احتسـاب ۸۰۰ میلیون مترمکعب انتقال گاز در شبکه در هر روز در روزهای سـرد زمسـتانی سـال جاری بیش از ۷۵ درصد تولید صرفا در بخش خانگی مصرف می‌شود.
رشد تقاضا در بخش خانگی در ماهای سرد که منجر به کاهش گازرسانی به سایر بخش‌ها و صنایع مانند سیمان، نیروگاه و... می‌گردد، به‌صورت فصلی بوده و قریب به ۲۰ درصد از این تقاضا در طی ۸ ماه گرم سال از بین خواهد رفت. جهت پوشش تقاضا مقطعی چند راهکار عمده قابل تصور است. افزایش ظرفیت تولید و متناسب با آن افزایش ظرفیت انتقال یا صرفا بهینه‌سازی خطوط انتقال که نیازمند سرمایه‌گذاری قابل توجه خواهد بود و امکان بالا، استفاده مانده بخشی از این ظرفیت ایجاد شده در ماهای با تقاضای کم، همراه خواهد داشت؛ علاوه بر نیاز به سرمایه‌گذاری در افزایش ظرفیت انتقال یا بهینه نمودن آن، آسیب جدی به محیطزیسـت در بکار گیری از این راهکار باتوجه به عبور خطوط از میان جنگل‌ها، مراتع، کوه‌ها و دشت‌ها محتمل اسـت. راهکار دیگر جهت پاسخ به این افزایش تقاضا دوره‌ای استفاده از سوخت مایع مانند نفت گاز (گازوئیل) و نفت کوره (مازوت) بـرای صنایع خواهد بود که این امر هم بر دو موضوع قابل تأمل اسـتوار اسـت. آلودگی محیطزیسـت که در شهرهای صنعتی در حال حاضر شـایع اسـت و مشکلات عدیده‌ای را برای مردم ایجاد نموده و دیگری ازدسـت‌دادن منافع باتوجه به ارزشـمندی حدود دو برابری نفت گاز (گازوئیل) نسبت به گاز (متان).
باتوجه جمیع شرایط مطرح شـده، ذخیرهسازی زیرزمینی گاز به‌صورت پراکنـده در پهنه جغرافیای کشـور می‌تواند بدون آسـیب رسـاندن به محیطزیسـت که در پی توسـعه شبکه انتقال گاز که در حال حاضر همراه می‌باشد از استفاده سوخت سنگین در صنایع و نیروگاهها جلوگیری کند.
راه‌حل سوم که سابقای بیش از ۱۰۰ سال دارد، ذخیرهسازی زیرزمینی گاز در فصول گرم برای اسـتفاده از آن در ماههای سرد (۴ ماه پایانی هرسال) اسـت. این راهکار علاوه بر اینکه نوازن شبکه را در ماهای گرم و سرد حفظ نموده، گاز اصطلاحا از زیان‌تر را برای اسـتفاده در دوره‌ای گاز با افزایش قیمت همراه اسـت، جایگزین نموده و همچنین ظرفیت سوخت مایع جهت صادرات را آزاد می‌کند و از این حیث ارآوری قابل توجهی را به همراه خواهد داشت.
اولین تجربه موفق ذخیرهسازی زیرزمینی گاز در جهان در سـال ۱۹۱۵ میلادی در ایالت اتاریو کشور کانادا با تغییر شرایط کاربری چندین چاه در یک مخزن گازی تخلیه شده صورت گرفت. اصولا ذخیرهسازی گاز در مخازن تخلیه شده، مغارهای نمکی، آبخوان‌ها و مغارهای سنگی انجام می‌شود.
بر اسـاس گزارش سدیگاز در سـال ۲۰۱۷ میلادی کل ظرفیت ایجاد شده جهت ذخیرهسازی در جهان ۴۱۷ میلیارد مترمکعب بوده‌است که نرخ تحویل تجمعی این ظرفیت در آن سـال ۷۲۵۱ میلیون مترمکعب در روز گزارش شده است.
از ظرفیت ایجاد شده برای ذخیرهسازی زیرزمینی گاز، ایالات متحده آمریکا با در اختیار داشتن ۱۳۴ میلیارد مترمکعب رتبه نخست از حیث ظرفیت را در اختیار دارد. روسیه با ظرفیت ۷۲ میلیارد، اکراین ۳۲ میلیارد، کانادا ۲۶.۵ میلیارد و آلمان با ۲۴ میلیارد مترمکعب رتبه‌های بعدی ظرفیت ذخیرهسازی در جهان است.
ایران به‌عنـوان دومین دارنده منابع گازی جهـان و با تولید ۹۰۰ میلیون مترمکعب گاز (معادل ۵ میلیون بشـکه نفت) که بیش از ۹۰ درصد آن در داخل مصرف می‌کند در سـال ۱۳۹۹ در دو مخزن ذخیره‌سازی زیرزمینی گاز در حال بهره‌برداری جمعا ۲۸۷ میلیارد مترمکعب(شوریجه ۱۸۵۶ میلیارد مترمکعب و سراجه ۱۰۱۴ میلیارد مترمکعب) ذخیره کرد. بار نظر داشتن ظرفیت برداشت ۳۰ میلیون مترمکعب در روز، یعنی کمتر از ۴ درصد مصرف در ماههای سرد سال از محل ذخیره‌سازی محقق می‌شود. مطمئنا این میزان برداشت روزانه جهت پوشش افزایش تقاضای مقطعی حاصل از کاهش دما که در بخش مسکونی موجب می‌شود کارساز نبوده و لازم است به این صنعت توجه ویژه شـود. در حال حاضر شرکت ملی گاز افزایش ظرفیت دو میدان شوریجه و سراجه را در دست اقدام دارد که با دستیابی به اهداف درنظر گرفته شده ظرفیت برداشت در فصل سرما از محل گاز ذخیره شده قریب به دو برابر خواهد شـد. در کنار این دو پروژه سـه پروژه دیگر هم در دسـت توسـعه اسـت که مطابق گزارش سدیگاز در صورت توسعه کامل پروژه‌های شوریجه (سـرخس)، سراجه (قهوه بوتشا (بوامین)، نمرآباد (کاشان) و قزل تپه (گنبد)، ظرفیت کل ذخیرهسازی در ایران به ۱۱.۹ میلیارد مترمکعب خواهد رسـید و پروژه‌های دیگری از جمله مختار (کهکیلویه و بویراحمد)، بلکول (بالاقیر (ایلام) واحمدی (فارس) هم در مرحله مطالعه و برنامه‌ریزی می‌باشند.
توسـعه و بهره‌برداری از تجهیزات ذخیرهسـازی در این سطح پراکندگی یقیناً از جنبه پایداری شـبکه در صورت افزایش مصرف یا کاهش تولید یا عدم توانایی شبکه در انتقال می‌تواند راهگشا باشد. ولیکن به منحصر ظهور رسیدن اسـتفاده از ظرفیت میادین انتخاب شده نیازمند همیت در تأمین مالی و مدیریت سـرمایه‌گذاری اسـت. ذخیرهسازی علاوه بر اینکه از نگاه پایداری شبکه گاز حائز اهمیت بوده، از جنبه اقتصادی می‌تواند منافع قابل توجهی را بواسطه جلوگیری از مصرف نفت گاز (گازوئیل برای کشور به همراه داشته باشد و از این بابت و همچنین جلوگیری از مصرف نفت کوره (مازوت) برای حفظ محیطزیست بسیار حائز اهمیت است. نگاه بخشی و صرفاً کارکردی نفی ذخیرهسازی در تداوم گازرسانی، نتوانسته سرعت قابل توجهی برای توسعه این رویکرد در صنعت نفت و گاز فراهم نماید. لازم است موضوعات اقتصادی دراین‌خصوص به طور کامل شناسایی و عملیاتی گردند تا سرمایه لازم برای این منظور فراهم شود.
به کارگیری از مدل‌های قراردادی پیشـرو، فراهم نمودن شرایط برای تأمین مالی و توسـعه و بهره‌برداری میادین در نظر گرفته شده برای ذخیرهسازی زیرزمینی گاز توسط بخش غیردولتی، می‌تواند موتور محرکی برای تسریع باشد. خوشبختانه ورود سرمایه‌گذار خصوصی در توسعه این زنجیره تأمین سوخت که در گام نخست در قالب دو پروژه شوریجه که با مدل متناسب شده BOT محقق گشت گامی نیکو در عملیاتی شدن پرقدرت استفاده از توان بخش خصوصی در موضوع ذخیرهسازی بود.
قوانین بالادستی مانند بند "الف" ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴، بستر قانونی تأمین مالی و منافع اقدامات حامل از سرمایه‌گذاری دراین‌خصوص را فراهم نموده است. مطابق این ماده سـرمایه‌گذاران می‌توانند از منافع سوخت صرفه‌جویی شده ناشی از ذخیرهسـازی گاز در فصول کم‌مصرف برای اسـتفاده در ماههای پرمصرف بهره‌مند گردند. امید اسـت با تعمیق نگاه فرصت‌سازی برای بازیگری فعال بخش خصوصی، در آینده نزدیک به حداقل مطلوب ظرفیت گاز ذخیره شده جهت اسـتفاده در دوره لوح مصرف با اتکا به توان و سرمایه بخش غیردولتی دسـت یابیم و به این شـیوه آبی کمتر به محیطزیسـت ارآوری و قابلیت اطمینان مدنظر شبکه گاز را شاهد باشیم.

روح‌اله مقدسی رستمی
کارشناس اقتصاد نفت و گاز
Alborz.payam@gmail.com